

**Sendikaya
Telefon verildi**
Yeni Numarası
27 21 39

MADEN-İŞ

İctimai-İktisadi-Fikir-Magazin

* İŞÇİNİN REFAHI, MEMLEKETİN İSTİKBALİYLE ALAKALIDIR.
* SENDİKA, İŞÇİNİN GÜVEN KAYNAĞIDIR.
* SENDİKA, İSTİHSALI ARTTIRAN BİR VARLIKTIR.
* İŞE SADAKAT VE BAĞLILIK TÜRK İŞÇİSİNİN ŞİARIDIR.

YIL: 1 — SAYI: 10

6 Nisan 1957 Cumartesi

İdarehane: Cağaloğlu Nuru osmaniye Cad. No: 38.

Kat: 2 — İstanbul

Telefon: 27 21 39

Türkiye Maden - İş Sendikası gün geçtikçe gelişiyor. Üyeler, Sendika çalışmalarını gazetemizden günü gününe takip ediyorlar. Yukarıda, Bakır köy Emaye Fabrikası işçilerinin, gazetemizi nasıl paylaştıkları görülüyor..

İhtilafların aksamamasın da mühim sebep nedir

Pul Yokluğunu Yoksa ihmalkâr İhkmî

Uzun müddetten beri "pul yok" bahanesi ile Bölge Çalışma Müdürlüğü'nün alâkalı masasında beklemekte olan toplulukla iş ihtilafları, Bölgeye pul geldiği bir hayli olduğu halde, halen beklemektedir.

Türkiye Maden - İş Sendikası idarecileri bu hususta şöyle demektedirler:

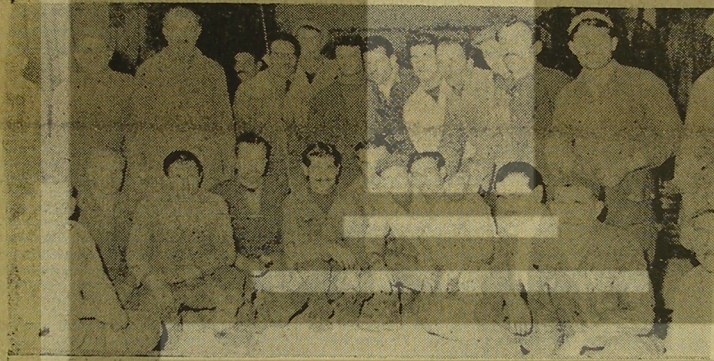
"Sendikamızca çıkarılmış olup, Hakem Kurulunda duruşmaları uzun müddet evvel yapılmış ve belki de tahkikatları bile ikmâl edilmiş halen iş ihtilaflarımız vardır. Bunlar: Av Fişegi, Varol Kar yola ve Koroza Dügme fabrikaları ihtilaflarıdır. Bunların bazılarının kararlarının bile çıkmış olduğunu tahmin etmekteyiz. Fakat, kanaatimizce, Bölge Çalışma Müdürlüğündeki alâkalı masa memurlarının ihmâlciliği de ihtilafların gecikmesine sebep olmaktadır.

Hattâ, uzun zamandır kesin uzlaşma günü ve tebliği beklemekte olan Bakırköy Emaye, Ellialtıoğlu Tel Çekme ve Feriköy Oto Makas Fabrikalarının ihtilafları için, pul geldiği epey zaman olduğu halde, hâlâ kesin uzlaşma tebliği, (Devamı 3 üncüde)

Nurmetal ihtilâfı Neticelendi

Ortaköy'de kurulu Nurmetal işçileri, bundan bir müddet evvel Türkiye Maden - İş Sendikasına müracaatla, toplulukla iş ihtilafları çıkmışlardır.

İlk toplantıda bir netice alınamamış, fakat ikinci toplantıda her iki tarafın göster-

Maden - İş röportaj ekibi: Her sayıda bir işyerini ziyâret ediyor. Gelecek sayıda sizleri Türmasan Çivi Fabrikasını gezdirecek. Yukarıda, Türmasan Çivi Fabrikası işçilerini toplu halde görüyorsunuz..

İşçiler o/o 40 zam istiyor

Sendika ihtilaf Cıkma sına Karar verdi

Demir ve Bakır Limited S. nin Topçular'da kurulu De-

mir Çekme Fabrikası işçileri, Türkiye Maden - İş Sendikasına müracaatla, ücretlerine yüzde 40 nisbetinde zam yapmasını istemişlerdir.

Sendika durumu tetkik etmiş, bu hususta işyeri ile bir toplulukla iş ihtilaflı açılmasına karar vermiştir.

4 Nisan 1957 perşembe günü ihtilâfın ilk uzlaşma toplantısı yapılmıştır.

diği anlayışla ihtilâf, Hakem Kuruluna intikal etmeden, neticelenmiştir.

28-3-1957 günü yapılan toplantıda, Maden - İş Sendikası temsilcileri, işçilerin aldıkları ücretlerin düşük olduğunu, işçilerin taleplerinde bulunan

(Devamı 3 üncüde)

Fürkiye Maden-İş Sendikası

Göçen haftalar içerisinde İngiltere'de Tersane ve Makina İşçileri Sendikaları Konfederasyonu, ücretlere yüzde 5 nisbetinde zam yapılıp istememişler; istek yerine getirilmeyince bir milyon işçinin işini bırakması ile grev başlamıştır.

Grevin devamı müddetince, işverenler, zamına yanaşmamış ve bu sebeple, 31 Mart

Hak ve Hakikat TİMSALİ

Maden-İŞ

Okuyunuz

İNGİLTERE de GREV

1957 cumartesi günü 500 bin işçi greve iştirak etmiştir.

İşverenler, yüzde 4 zamını kabul etmişlerdir. Halbuki işçiler yüzde 5 zam istemekte ve grevi devam ettirmektedirler.

Çalışma Vekâletinde, bu hususta toplantılar yapılmakta, bir anlaşma zemini bulunmaya çalışılmaktadır.

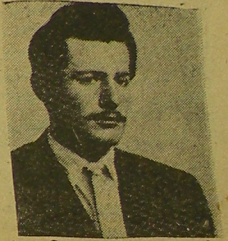
Ayvansaray Çivi Fabrika- sında seçim:

İktisadi Sanayi Tesisat ve İşletme T.A.Ş. nin Ayvansaray Çivi Fabrikası işçileri geçen hafta içerisinde, müessesilerini seçmişlerdir.

Seçimde, eski müessesilerden ve Sendikamızın mesul muhasebi Ali Birdal seçimi ne başta kazanmıştır.

Ali Birdal'dan sonra, Abdullah Tüfekçioğlu ile Nazmi Ergin asıl müessil, Şükrü Sayım, Kâzım Yurtsever, Tefik Kurdoğlu yedek müessil seçilmişlerdir.

(Devamı 3 üncüde)

Profilo İşçi Müessil
Refik Kâhya

Av Fişegi Fabrikası Müdürü ne diyor?

İşçiyi seveni işçide sever Samimiyet
ve hüsnüniyet karşılıklı olmalı

Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumunun Eyyup Bahariye yolunda kurulu Av Fişegi Fabrikasının Müdürü Seyfi Ocal, Ankara Satış Müdürlüğüne tayin edilerek, yerine, Fazıl Zeki Heper tayin edilmiştir.

Fazıl Zeki Heper, 1929 senesinde Askeri Fabrikalar zamanında müesseseye mühendis olarak girmiştir. Bundan sonra, Kurumun Enerji ve Tesisat Müdürlüğü vazifesinde bulunmuş, Kırkkale Fabrikalarının tesis işlerinde çalışmış, 8 sene sonra müesseseye Etibank'a intikal edince, Etibank Makina ve Tesisat Başmühendisi olarak vazife görmüş, Kurumun Ankara Satış

Müdürliğinde bulunmuş ve nihayet İstanbul Av Fişegi Fabrikası Müdürlüğüne getirilmiştir.

(Devamı 3 üncüde)

Sendika verilen zami az gördü

Feriköy'de kurulu İhsan Gökçay Oto Makas Fabrikasında, ücretlere yüzde 40 nisbetinde zam yapılması için çıkan toplulukla iş ihtilaflarının ilk uzlaşması yapılmış, fakat bir anlaşma yapılamadığından ihtilâf kesin uzlaşma safhasına intikal etmiştir.

İşveren, yakın zamanda ücret (Baştarafı 2. sayfa)

ANLAYANA

KAŞ YAPARKEN

Haber alındığına göre, Türk - İş (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Mayıs 1957 ayı içerisinde kongresini yapacaktır.

Bilindiği gibi, bir müddet önce Çiğdem Vekâleti, bazı sebepler dolayısıyla, işçinin Türkiye'de en üst teşekkülü olan Türk - İş'i tanımak istememiştir.

Diğer taraftan Vekâlet, Türk - İş'in üyesi durumunda bulunan bazı birlik ve federasyonları da tanımak istememiş, bu hususta da bunla-

rın teşekkül tarzlarındaki bazı formalite noksanlıkları ile, kanuna aykırılığını sebep göstermiştir.

Bu meseleler halen, halledilmiş değildir. Bu durumda, Türk - İş Kongresi acaba nasıl toplanacaktır? Türk - İş'in üyesi bazı birlik ve federasyonlar, acaba bu kongreye nasıl iştirak edeceklerdir?

En çok düşünülmeli gereken nokta burasıdır.

Kaş yaparken, göz çıkar-mayalım da...

SİVRİSİNEK

İş Kazaları ve oluş Tarzları

İş kazaları, memleketimizde, bilhassa madeni eşya sanayinde günlük hadiselerden bulunmaktadır. Her gün gazetelerde buna dair çeşitli hava disor okumak mümkündür. Büyük infillaklar, oksijen tüpü patlaması, makinaya kapılma, preste ezilme veya kopmalar, vesaire gibi.

a) Tarif :
İş kazalarını, "İş kazaları" la meslek hastalıkları kanunu'nun 2 nci maddesinde zikredilen hususiyete göre, şu şekilde tarif etmek mümkündür :

İş kazası, iş süresi üzerinde sayılması icabeden zamanlarda, iş yerinde veya işveren veya işveren vekilinin işini yürüttüğü herhangi bir yerde kasit ve başıslanmaz bir kusur yüzünden ileri gelmemek şartıyla, işin neticesi husule gelen kazalardır.

Bu duruma göre, işçinin, evden işe, işten eve gidip gelirken geçirmiş olduğu kazalar, iş kazası sayılmamıştır. Halbuki bunu, Fransa'da mevzuat, iş kazası olarak kabul etmiş bulunmaktadır. Bu nevi kazaların iş'arında iş kazası sayılmaları, sosyal adaletin icaplarından.

İş kazaları mutlaka bir sebebe dayanmaktadır. "Sebebi olmayan kaza olmaz"sözü çok doğrudur. Bu sebeple, iş kazalarının bilhassa oluş sebepleri üzerinde durmak icap eder.

b) İş kazalarının oluş sebepleri :

Bu sebepleri haric ve dahil sebepler olarak müteale etmek mümkündür.

1 — Hariç sebepleri :

İşyeri atmosferi, işyeri iklimi ve işyerinin diğer hususiyetleri içerisinde saydığımız toz, duman, zehirli gazlar, kuruluk ve rutubet, suhnet, renk ve müzik gibi hususiyetlerden başka, işyeri organizasyonu ve kazalara karşı gerekli korunma tedbirlerinin vaktinde alınmaması olmalıdır.

İşyeri organizasyonu, işveren tarafından iyi organize edilmemesi ve işverende lütfiye...

zumlu bir iş disiplini yoksa, bunun, kazaların doğuşları üzerinde mühim tesirleri vardır.

Bundan başka, gerekli emniyet tedbirleri alınmaması, mesela, dönen makina aksamaları ile kayışlar mahfaza içine alınmaması, bu sebepler de kazaları doğurur. Kullanılan madde ve makinelerin hususiyetleri de ayrıca kaza sebepleridir.

Pashi ve gayri muntazam sac veya demir gibi madde ile çalısma veya zamanla aşınmış veya bozulmuş makinelere işlemek, başlıca kaza sebeplerindendir. Bu takdirde kusuru, işçinin kalifiye olup olmasında görmek bile hata.

2 — Dahil sebepler diyeceğimiz, kaza husulünde subjektif tesirler ise, doğrudan doğruya insan faktöründen, yani işçinin kendisinden gelmektedir.

İşçinin muvazene, kabiliyet ve sezis noksanlığı, görme, işitme gibi his uzuvlarının sağlam olmaması, yorgunluk ve yorgunluktan mütevellit dalgınlık ve dikkatsizlik, yanlış tesir, mesela gençlerin atılған ve cesareti olusları sebebiyle çok zaman tedirirsiz hareketlerde bulunmaları, cin siyet (kadınlarda kaza daha ağır), hastalık veya halsizlikler, alkolizm ve sosyal sebeplerle zihnen mesguliyet gibi hususlar, işçinin kendinden gelen subjektif kaza sebepleridir.

Bütün bunlar, işçinin işe iyi yerleştirilmemesinden, yani mesleki seleksiyon veya oriyantasyon vasıtasıyla işçinin işe adaptasyonunun yapılmamasından ileri gelmektedir.

Bunlardan başka, işin sürat ve işçinin sık sık değişmesi gibi sebeplerle kalifiye işçinin bulunmaması da, kaza doğurucu subjektif tesirlerdendir.

İş kazalarının sebepleri üzerinde etid yapılmış, bu sebeplerin yüzde 60-85 inin subjektif olduğu, yani işçinin kendisinden geldiği anlaşılmıştır.

İşçi Sağlığı ve İşemniyeti

Yapılan istatistiklere göre, kaza sebepleri şu şekilde tesbit edilmiştir:

Yüzde 26 İşin fena organizasyonu;

Yüzde 14 Korunma ve iş emniyeti tedbirleri hususunda kâfi derecede dikkat gösterilmemesi;

Yüzde 17 Tesiatın fenalığı veya bozukluğu;

Yüzde 9 İşyerinin sıkışıklığı;

Yüzde 8,5 İşçinin emniyet, prensip ve tekniğini bilmemesi;

Yüzde 3 Şahsi korunmamanın olmaması;

Yüzde 24,5 İş kazalarında mühim tesirleri olan işyerinin diğer hususiyetleri.

Görülüyor ki, bütün sebepler, hermen hemen işverenin şahsi dahil olması icabeden hususlara, inhisar etmektedir. Ve kaza sebepleri, işverenin mevzuatı tam tatbik etmemesinden ileri gelmektedir.

Bu sebeple, iş kazaları dolayısıyla, işverene aleyhine iş mahkemelerinde açılan davalar, yüzde 99 müspet olarak neticelenmekte ve kazadan zarar gören işçi, işverenden mühim miktarda bir tazminat hak etmektedir.

Kemâl Türkler

Hukukcu Gözü ile:

SENDİKACILIĞIN karşılaştığı Güçlükler

Adil Aşçıoğlu

Son haftalar içinde memleketimizde cereyan eden bazı hadiseler, Türkiye'de sendikacılık meselesini yeniden ön plana getirmiştir. Şurasını hemen belirtmek lâzımdır ki; sendikalizm, Batı medeniyetinin ve cemiyetinin belli başlı unsurlarından birini teşkil eder.

Onun içindir ki, sendikalizm Türkiye'de yerleşmesine, gelişmesine sözlere ve yazılara ile yardım edenler, bu memleketle Batılı anamlı ile, demokratik sistemin girmesi için mücadele etmektedirler.

Vakia "sendikalizmin kökü dışarıdadır" ama, ne yapalım ki, kavusmak istediğimiz demokrasi, insan hürriyetleri gibi, medeniyet nimetlerinin de kökleri dışarıdadır.

Türkiye'de yıllardan beri istinasız olarak her muhalefet ister siyasi, ister ekonomik, ister kültürel sahalarda olsun, hemen komünistlik itham edilegelmiştir. Ücret teorilerini işçilere anlatmak, sendikalizmi bütün tabii neticeleri ile memleketle mal etmek, insan haklarını ve temel hürriyetlerini işçilere tanıtmak ve onları haklarının mü-

dafii olmağa teşvik etmekle, yabancı ideolojiler arasında ne münasebet vardır?

Böyle bir münasebet kurmak için, insanın bir asır önceki düşüncelere sahip olması gerekir. O zaman, insan hakları, her türlü hürriyetler, işçi sınıfının talepleri ve cemiyet içerisindeki siyasi ve iktisadi rolünün tanınmasını istemesi "ileri" hareketler sayılabilir.

Ama bugün, 20 nci asrın yarısını geçtikten sonra, bunları gerçekleştirmeye ve memlekette yerleştirmeye çalışmak — bu uğurda çalışanlara gerektirilmesi gereken — hiç de "ileri" hareketler sayılmaz. Çünkü, bir asır önce sosyalizmin bayraktarlığını yaptığı hak ve hürriyetleri, bugün Batıda gerçekleşmiş, herkeşce tabii olarak kabul edilmiştir. Batıda istihşal vasıtalarının millileştirilmesini istemek bile suç olmanın kâğıdı bir asrın fazla bir zaman geçmiştir.

Konferans ve yazılarla işçilere öğretilmek istenen hakikatlar, onların cemiyet içindeki iktisadi ve icabında siyasi rolleri ile haklarının neden ibaret bulunduğunu ve bunları nasıl elde edebileceklerini. Bunlar da, dünyanın en geri memleketlerindeki işçilerin dahi uğrunda mücadele etmelerine müsaade edilen değerlerdir.

Bir zamanlar sosyalizmin davaları olan bir çok sosyal meseleler şimdi Batıda "muhafazakâr" partilerin sahip çıkıp, savundukları prensipler haline gelmiştir. İşçilerin de diğer sınıflar gibi mesleki ve siyasi teşekküller meydana getirmeleri, sosyal güvdenin kavusmaları, diledikleri şekilde bilgi edinmeleri, sosyal terakkilerden ve nimetlerden faydalanmaları, millilestirme hareketleri, grev yapabilmeleri, muhafazakâr partilerin programlarında bile yer almış hususlardır.

Hattâ bazı hallerde, vergi sistemleri, sosyalizmin vergilendirme prensiplerine itibar etmektedir. Fazla gelirlerin, yüksek vergilere tâbi tutulması, bu prensiplerin tabiatını teşkil etmektedir. Yüksek vergilerle güdülen gaye, sosyal adaletsizliğin mahzurunu kabul edip, onları gidermek değil midir? Bunu bir asır önce sosyalizm savunuyordu. Şimdi ise, bütün Batılı "muhafazakâr" partiler kabul ediyorlar.

"Planlı ekonomi" fikri de, sosyalizmin ortaya attığı bir prensip olmakla beraber, bugün kapitalist ve liberal sistemlerde de rağbet bulmakta ve bütün bunlar, liberal memleketlerin formal nizamını sarsmamaktadır. Çünkü ferdi mülkiyet, sosyalizmin temel prensibi.

Sendika, bu hususta şimdiden faaliyete geçmiş, bazı müesseselerle temasa başlamıştır.

İradeciler, esasen bazı işyerleri ile Sendika arasında zımnın teşekkül etmiş bulunan kolektif anlaşma şimdi yazılı şekline sokulacaktır, demektelerdir.

İşçilerin en büyük temennisi, bu mühim hususun bir an evvel tahakkuk etmesidir.

O. T.

KONGRE İLANI

Türkiye Maden, Madeni Eşya ve Makina Sanayii İşçileri Sendikası Başkanlığından:

İstanbul semt şubelerimizden Halıcıoğlu Subemizin kongresi, 31 Mart 1957 pazar günü nisap temin edilemediğinden, 14 Nisan 1957 pazar günü saat 14 de Halıcıoğlu Kumbarahane Cadesi No: 14 deki İbrahim Yanardağ'a ait kiralanan yapılabileceğini üyelerimizin teğifleri rica olunur.

GÜNDEM:

1 — Kongre divanı teşekkülü.

2 — Raporların okunması.

3 — Tenkid, dilekler ve ibrâ.

4 — Şube idare heyeti seçimi.

Maden - İş Kolektif anlaşmalarına büyük ehemmiyet veriyor

İş hayatının muvazenesini temin eden unsurlardan birinin de, kolektif iş akdi olduğuna şüphe yoktur. Hattâ diğer unsurların üzerinde bir ehemmiyete sahip bulunan kolektif iş akdi, her şeyden evvel iş garantisi demektir.

Bugüne kadar sadece bir "alış - veriş" zaviyesinden müteale edilecek, kifayetsiz iş Kanununun 13 üncü ve 16.

nci maddeleri çerçevesi içine sokulan iş garantisinin ele alınması zamanı herhalde gelmiştir.

Zaman zaman bu alâkasızlığın hazin neticelerine şahit oluyoruz. İktisadi kalkınmanın en tabii şartlarından biri olan tasarruf, herhangi bir ham maddeye tesir ettiği zaman, fabrikalar derhal işçi çarkına yoluna basırlar.

Kaldı ki, maliyeti asgariye indirerek, azami kâr temin etme prensibi asırlarca hüküm sürmüş bir zihniyettir. Maliyette en büyük rolü el emeğinin oynadığını düşünceye olursak, garantisiz bir iş hayatından işçinin durumu kolaylıkla tahmin edilebilir.

Bu mevzu üzerinde gerek hükümet, gerek işçi teşekkülleri zaman zaman ciddi çalışmalar yaptılar.

Bu meselelerin halî 1957 yılında işçilere verilebilecek en büyük ikramiyeye olacaktı. Randamı ancak, huzur ve emniyet içinde yapılan çalışma artırılabilir.

Diger taraftan, aldığımız malumata göre, Maden - İş Sendikası, bu mevzu büyük ehemmiyet vermektedir.

Sendika, bu hususta şimdiden faaliyete geçmiş, bazı müesseselerle temasa başlamıştır.

İradeciler, esasen bazı işyerleri ile Sendika arasında zımnın teşekkül etmiş bulunan kolektif anlaşma şimdi yazılı şekline sokulacaktır, demektelerdir.

İşçilerin en büyük temennisi, bu mühim hususun bir an evvel tahakkuk etmesidir.

O. T.

MADEN İŞİ üye ol

Kâzım Narmanlı

Berber Öğrenelim

Vah! Vah! Kandırılmış ...

Ne iştir; her gün bu ve buna benzer vak'alarla Sendikamız karşılaşıyor. Vazifesi, üyemizin yardımına koşmak, bilmediğini öğretmek, bir de üyemizi olmaya reddetmiş, sonra da ben cahilim, şu işimi Allah rıza için görür, ben başımı nereye vuracağımı bilmiyorum.

İnsanın dikilip de, şöyle diyeceği geliyor: Git kardeşim, nereye vursan vur!

Vak'a şu: Arkadaş, Topçular'da bir iş yerinde çalışıyor; parmağını, acemisi olduğu makine kesiyor. Allah hepimiz kazaдан belâdan saklasın. Tensilci arkadaşın yüreği dayanamamış; almış, gelmiş.

Bu arkadaş üyemiz mi, değil. Nasıl yardım edelim; şaşkırdık. Kaldık. İş, idare heyetine intikal etti. Birbirimize girdik; yapalım mı, yapmayalım mı? İki taraf da haklı.

Nihayet kararla, arkadaşın işi hukuk müessesimize verildi; kendisi de sendikali oldu. Ne lüzüm var birader müşkülâta. Şu ocak sana lâzım değilse, diğer kardeşlerine, geleceğin lâzım oğlu lâzım, ves selâm.

Bu da komedisi: Gün pazartesi; saat sekize geliyor. Başkan, ben, Mistik gitmek üzere hazırlandık. Kapı vuruldu; içeri orta boyun, kalıbı kıyafeti yerinde bir ar-

kadaş girdi. Başkan arkadaşın yüzüne bakarak:

— Buyurun kardeşim, dedim.

O ise iki büküldü, sanki kabahatli kimseler gibi:

— Kemal bey, başıma bir iş geldi.

— Hayır ola? ..

— Beni kandırılar.

— Kim kandırdı? Ne yaptılar? ..

Hepimiz donduk kaldık. Mistik gözünü dikmiş, arkadaşın yüzüne bakıyor.

— Şey, efendim, benim iş verene bir dâvâm vardı ya..

— E, ne olmuş? ..

— Ben ondan vazgeçtim.

Başkan, bana izah etti:

— Efendim, arkadaşın 10 bin liralık dâvası hemen hemen bitmek üzere idi.

Ona döndü:

— Kaç lira verdiler?

— Şey, efendim.. 700 lira.

Mistik pencereye doğru gitti; ben zannettim intihar edecek:

— Nereye, Mistik? ..

— Yandım Kâzım emmi, yandım.. Uğras, didin, tam kanunî yolları ile dâvayı kazandı, sonra da şu arkadaşın yaptığı işe bak! ..

Arkadaş da doğru döndü:

— Yahu, şu zamana adama 700 lira verirler mi?

— Ne yapayım abi, kandırılar..

— Hay kanmaz olaydın! 9

bin 300 lirayı kim verecek? Mistik gözleri parladı:

— Kâğıdı imzaladın mı?

— Evet..

— Vay benî basım vay! Kardeşim, işveren seni yola getirmiş.. Şimdi sen, aldığın 700 e 1300 de ekle de, bizim avukata seni dâva etmeden öde! ..

— Neden? ..

— Babanın oğlu değil de, ondan! ..

— Hiç öyle olur mu?

— Peki, senin istediğin gibi yapalım; bu dâva halledilene kadar senden masraf istendi mi? Dâva kaybedilse, avukata bir şey ödiyecek mi idin?

— Hayır!

— İyi ki bunu biliyorsun. Vaki avukatın kapadığı dâvadaki hakkı sen yok edersen, kimsen alması lâzım! Gördün mü, işveren kendini ne güzel kurtardı! Haydi, güle güle!

Başkana baktım, bütün kan suratına hücum etmiş:

— Kardeşim.

— Efendim.

— Bizim yapacağımız hiçbir iş yok.. Git avukatla konuş! ..

Kandırılar kelimesine hiç uymayan arkadaş, Allahasmarladık bile demeden çıktı, gitti. Böylesi de var..

Kâzım Narmanlı

Hikâye

Çalışmanın değeri

Motörü durdurdu. Dinledi; kulağını çulatan insan sesleri kesilmişti. Teknenin sallantısından çıkan küçük dalga seslerinden başka hiç bir şey işitilmiyordu. Denizin ortasında yapayalnızdı. Uzanlı, gözlerini yumdu. Rahatlamıştı. "Harb, sinirlerimi çok bozdu" diye mırıldandı kendi kendine. Hindicini'den döneli iki ay olduğu halde, hâlâ katabahya ve gürlütye alışmamıştı. Cehennemî bir savaşın içinde, aylarca gazetesine haber ulaştırmağa çalışmıştı. Çok rahat geçen hayatından sonra, macera arzusu ile kabul ettiği bu iş, sinirlerini bozmuş; onda büyük değişiklikler yapmıştı. Paraya olan güveninden başka, kafasında her şey yıkılmıştı. Üvey babası ise bu güveninin yıkılmayacağı kadar zengindi. Artık çalışmak da istemiyordu.

Gazete idarehanelerinin o gürlütülü ve sür'atli havasından bıkmıştı. Şimdi olduğu gibi, yazı, Okyanusun kıyısından bir sinir sayfiye yerinde; kış, Paris'te geçirecek tembelce ve kaygusuz bir hayat hayal ediyordu.

Denizden gelen bir ses hayalini yarıda bıraktı: — Hey!.. Motörde kimse yok mu?..

Ses yakındı, fakat çok zayıf geliyordu. Doğrudu; biraz ileride bir kız, motora doğru mecalis kulaçlarıyla yürüyordu. Bir kaç kulaç kalmıştı. Uzandı, kızı bileklerinden yakaladı, çekti. Kız bağırmıştı. Onu motora güçlele çıkardı; biraz evvel kendi uzandığı yere, sırtüstü yatırdı. Kaucuk başlığını çıkardı.

Genç adam bir şey yapamıyor, kızın nefes nefese inip kalkan göğsünü, aralık etli dudaklarını, muntazam bacaklarını seyrediyordu. Kız, yavaş yavaş kendine geldi. Simsiyah gözlerle genç adama bakiyordu: — Hayatımı kurtardınız! diyebildi.

Sahilden bu kadar açılmak çığnıklı dedi genç adam.

Kız, uzandığı yerde doğrulmuş, kurtuluşuna gülümsüyordu: — Çılgınlıklardan hoşlanırm, dedi.

Gülüştüler. Birbirlerini güç durumlarda tanıyan insanların tabii ve samimi davranışları ile, kısa zamanda alışıp oluştular. Beraberce güş nesin batısını seyrettikten sonra sahile dönerken, "Çalışmak" konusu haric, bütün konularda anlaşmışlardı.

Genç kız, Paris'te bir moda evinde mankenlik yapıyor ve akademinin gece kurslarına devam ediyor, dekoratör olmak istiyordu. Senelik iznini kullanmak için buraya gelmişti. Beş gün sonra yine işinin ve derslerinin başına dönecekti. Hayatını kazanmağa ve küçük kızkardeşini okutmağa mecburdu.

Genç adam: — Siren!.. Bu mânâsız mec burietiniz yüzünden, arkadaşlarımız çok kısa sürecekti, diyor.

Siren.. Deniz kızı mânâsına gelen bu ismi vermişti ona..

Sahilde, kumlar üzerine uzanmış, denizi seyrediyorlardı. Bu, beraber oldukları tan günde. Denizin ortasında tan gıştı. Denizin ortasında beri, bir-birlerinden hiç ayrılmamışlardı. Genç adam: — Yavaş yavaş deniz mevsimi henüz bitmedi, diye mırıldandı. — Benim iznim bitti, dedi genç kız.

Geçtiklirsen, on gün daha işine dönmeyen olmaz mı? — Olmaz. Hem rica ederim bırakalım bu konusunu.. Kaç defa tekrarladık. Anlaşamıyoruz iste.. Sen zencinin, çalışmadan da yasayabilirsin, ama benim için vaziyet böyle

değil..

Erkek bu sözlerle gülüyor. — Sen de zengin olabilirsin; zengin bir adamla evlenerek, dedi.

Kız şaşırıp ve gayri ihtiyarı: — Nasıl? diye sormuştu. — Mesela.. Mesela benimle evlenerek..

İkisi de sustu. Önerisine bakiyorlardı. Neden sonra kız ağır ağır: — Ben, babasının parasına güvenen, çalışmamak kararı vermiş, tembel bir erkekle evlenmem! dedi.

Genç adam, şımarık ve alaylı bir sesle: — Belki bir gün bu fikrinden dönersin, diye cevap verildi.

— Tembellikten usanıncaya kadar seni bekleyeceğim..

Genç kızın sesi sert ve kararlıydı.

Telaşla, teşhir edeceği son elbiseyi giyiyordu. Bu, üstü pullarla kaplı, bütün vücudu sımsıkı yapışık bir tuvaletti. Atölye şefi: — Hazır mısınız, Madlen? diye sordu.

Genç kız, son defa ayna önünde döndü: — Evet..

Müesseses müdresi, modeli müşterilere takdim etti: — 27 numara.. Siren..

Genç kız, iki yanında se-yircilerin yer aldığı kulvarda ahenkli küçük adımlarla yürüdü. durdu; ağır ağır döndü; tekrar yürüdü. Kulvarın sonunda hızla dönerken küçük adımlarla soyunma odasına doğruldu.

Girmesi için kadife perdeyi aralayarak arkadaşına kulağına fısıldadı: — Bekleme odasına seni

Genç kız, düşmemek için arkadaşına tutundu. "Nihayet gelmişti. Geleceğini biliyor, bekliyordu. Onu, hayatını kurtaran erkekte başka kimse aramıyordu."

Vücuduna yapışan tuvaleti çıkarmakta güçlük çekiyordu. Buna rağmen, soyunup giyinmesi 2-3 dakikanın içinde olmuştu.

Bekleme odasının kapısını açınca, pencere yanındaki ih-mal edilmiş kıyafeti, traşlı ve yorgun yüzü ile genç adamı göç tanıdı. Ona doğru koştu: — Bir şeyin mi var Andre-Hasta mısın?

Genç adam mahcup, gülümsemeğe çalıştı: — Yorgunum.. Biraz fazla çalıştım da..

Kız, büsbütün şaşırmıştı: — Çalıştın mı? Sen mi?.. diye soruyordu.

Genç adam öfne baktı: — Çıkahım, anlatırım, diyebildi.

Sen nehrinin kenarında bir araya oturmuş, önderinde ağır ağır akan nehre bakiyordun. Genç adam, kesik kesik konuşuyordu: — Senin gittiğinden 10 gün sonraydı. Babamla annem arasında şiddetli bir münakaşa oldu. Benim ölüme hiç çekimden, birbirlerine en ağır hakaretleri savurdular. Babam, bu münakaşanın hemen ertesi günü Paris'e döndü. Annem, onun bir dansözle beraber olduğunu iddia ediyordu. Bir hafta evvel de boşandılar. Mahkeme ancak annemin gelinebileceği bir nafaka bağladı. Ben, üvey evlattım. Bir hak iddia edemedim tabii. İsmi uzun zaman danberi ihmali ettiğim için, gazeteme güçlüğü kabul ettiler.

Sustu. Çekingen bakışlarını kızı çevirdi. Genç kız, sevgi dolu gözlerle ona bakiyordu: — Yapmışız münakaşalarda bana iyi bir ders vermiştin. Buna memnunuz. Beni bir hastalıktan, belki de bir ölümden kurtardın. Sana

İşçi mümessil seçimi

(Baştarafı 1 incede)

Şükrü Sayın ile Nazmi Ergin aynı rey almış olduklarından, aralarında kur'a çekilmiş, Şükrü Sayın kur'ayı kaybetmiştir.

Seçilen mümessiller iki sene müddetle vazife göreceklerrdir.

Nurmetal mümessilleri seçildi:

Ortaköy'de kurulu Nurmetal Madeni Eşya Fabrikası işçileri de geçen hafta içerisinde ilk işçi mümessillerini seçmişlerdir. Halbuki müesseses uzun zamandır çalışmak tadir.

İşçiler, son sene içerisinde Türkiye Maden-İş Sendikası'nın üyesi olmuşlar ve Sendika vasıtasıyla, mevzuata uygun olarak ilk seçimlerini yapmışlardır.

Seçimde Hakkı İsmailoğlu, Mehmet Akın ve Burhan Hırs asil mümessil, Cahit Orduhan, İhsan Ersevî ve Hasan Akcadağ yedek mümessil seçilmişlerdir.

Bakır Çekme Fabrikası seçimi:

Türkiye Bakır Endüstrisi A.Ş. nin Topkapı'da kurulu Bakır Çekme Fabrikası işçileri de seçimlere başlamışlardır. İşçiler 10 Nisan 1957 günü, iki sene müddetle haklarını müdafaa edecek mümessillerini seçeceklerdir.

Bilindiği gibi, müessesenin geçen devre işçi mümessillerinden ve aynı zamanda Türkiye Maden-İş Sendikası'nın Merkez İdare Heyeti üyesi Nurettin Kalpcan, isten çikarılması, bir defasında 11 Hakem Kurulu kararı ile tekrar eski işine iade edilerek çalışmaya başlamıştır.

Nurettin Kalpcan ikinci defa isten çikarılışında 11 Hakem Kurulu kararı ile tekrar eski işine iade edilmiş; fakat, çalıştırılmayarak uzun müddetli ücretli iznini gösterilmiştir. Bu müddet içerisinde Nurettin Kalpcan ücretini işyerinden almış, dışarıdan işçi arkadaşlarının haklarını takip etmiş ve Sendika işlerinde çalışmıştır.

Müessese, Nurettin Kalpcan'ın bu devre gene seçilmesini kuvvetle tahmin ettiğinden, şimdiden işe almayı uygun görmüş ve mümessil işi 4 Nisan 1957 tarihinden itibaren çalışmaya başlamıştır.

İşçiler, reylerini bu sefer de Nurettin Kalpcan'a verceklerini, haklarını ancak onun tarafından iyi aranacağına inandıklarını söylemektedirler.

Diğer işyerlerinde de, mümessil seçimleri hızla gelişmektedir.

Profilo fabrikasında baskı..

Meclidiyeköy'de kurulu Profilo Demir Fabrikası işçileri, 2 Nisan 1957 salı günü saat 13 de işçi mümessilini seçimi yapmışlar, seçimde eski mümessillerden Refik Kähya, istifaka yakın bir ekseriyetle seçimi kazanmıştır.

Refik Kähya, işçinin hakkını en iyi arayan ve takip eden bir işçi mümessilidir. İşçiler bunu bildikleri için, her türlü baskıya rağmen, reylerini gene ona vermişlerdir.

Halbuki, Refik Kähya, bundan bir müddet evvel işçi arkadaşlarının haklarını adım adım takip ettiği ve aynı zamanda işyerinde Türkiye Maden - İş Sendikası'nın temsilcisi olduğu için, işveren tarafından sevilmemiş, bir çok

teşekkür etmeliyim..

Ödestik böyleyse, dedi genç kız gülerle.

Erkek gülümledi: — Çalışma kararı vermiş, sen seven bir erkekle evlenip evlenmeyeceğini sorabilir miyim, Madlen? dedi.

— Sen nehrinin suları kararıyordun. Serin bir sonbahar akşamı başlamıştı. Genç kız, erkeğe sokuldu..

HİKAYECİ

defalar hakarete uğradığı halde, işçi arkadaşlarının menfaati uğruna, aldrımamış ve en sonunda çıkarılmıştır.

Fakat, bu haksız çıkarılmayı kabul etmediği için, durumu 11 Hakem Kuruluna intikâf etmiş ve incelenmektedir. İşveren, Refik Kähya'yı, çıkarıldıktan sonra, fabrika'nın semtine dahi uğratmak istememiş olduğu halde, Refik Kähya, arkadaşlarının hakkını dışarıdan da, elinden geldiği kadar takip etmiş ve nihayet yeni seçim için, işçi arkadaşlarının reylerini hak etmiştir.

Yapılan seçimde, Türkiye Maden - İş Sendikası'nın iki temsilcisi müsahip olarak bulunmuştur.

Buna rağmen işveren, Refik Kähya'nın seçildiğini görünce, aynı gün seçimin yenilenmesi için, baskı ile işçilerden imza toplamıştır.

Türkiye Maden - İş Sendikası idarecileri, seçimin yapıldığından biraz sonra, seçimin bozulması için, işçilerden imza talep edilmesinin, işçi üzerinde yapılan baskıya misâl teşkil ettiğini, esasen bir daha seçim yapılmasına da imkân ve mahâl olmadığını, yapılan baskı meselesini ise Sendikadan ele aldığını belirtmişlerdir.

Seçim neticesinde, Refik Kähya'dan başka, Kemal Sayın ve Turgut Sengül asil mümessil seçilmişlerdir.

Pul yokluğu

(Baştarafı 1 incede)

gati yapılmıştır. Bölge Çalışma Müdürlüğünde alâkalı Melih isimindeki memura müracaat ederek, "eskiden pul yoktu; ihtilâflarımız şimdi ne oluyor?" diye sordumuz za ma, "gün verilecek" diyerek kesip atmıştır."

Bundan başka, Maden - İş idarecileri, pul olmasa da ihtilâfa dair tebligatların bazılarının elden verilmesinin mümkün olduğunu, eski mase memuru Nejat bey zamanında işlerin daha iyi yürüdüğü, yeni tavin edilen Melih isimindeki memurun, işleri daha çok aksatmakta olduğunu bildirmişler, alâkalarının bu en mühim meseledeki mühim aksaklığı bir an evvel gidermesini istediklerini ifade etmişlerdir.

Av fişegi

(Baştarafı 1. sayfa)

Yaş ve meslek bakımından iyi bir olgunluk derecesine erişmiş bulunan sayın Müdür, her haliyle tam bir işçi babası olduğunu göstermekte

Fazıl Zeki Hepar, işçiler hakkında şunları söylemekte

— Ben, onların âmiri olarak, her türlü dert ve menfaatlerini düşünmüyüm. İşçilerimin durumu ile ne kadar çok yakından alakadar olur ve onları düşünürsem, onlardan o derece iyi ve üstün iş alırım ve bu bakımdan müesseseye büyük fayda sağlamış olurum. Benim, işçilerimi düştürmem demek, müesseseyi düştürmem demektir."

Bundan sonra sayın Müdür her türlü iş meselelerinin sendika ile aralarında anlaşma ile halledilmesinden zevk duyacağını bildirmiştir.

Sayın işçi babasına, yeni vazifelerinde hayırlı başarılar temenni ederiz.

MADEN - 15

Verilee zam az

(Baştarafı 1 incede)

retlere yüzde 5 ile yüzde 18 arasında zamlar yaptığını ve bu hususta işçilerle de mutabık kalmış olduğunu bildir

Türkiye Maden - İş Sendikası temsilcileri, durumu teklif etmişler, verilen zammın çok az olduğunu görerek, nis-

ŞİİR

GÜZEL ÜSKÜDAR

Ne güzel, ne lâtif lâpa lâpa yağıyor kar
Bu güzellik altında bir kat daha
güzelleşiyor Üsküdar..
O yamaclar, deniz boyundaki yalılar,
Deniz sâkin, insanı büyleyen
Şuh bir güzellik var..

Doğrusu mest oldum;
Bu güzelliği seyrederken..
Nasıl söyleyeyim;
Nasıl tarif edeyim bu güzelliği,
İnsan oğlu için bir lûfut değil mi
Bu Allahın verdiği?..

Kar iyice hızlandı, hayâl meylâl
Görünüyor Üsküdar..
Kesif bir sis başladı..
Vapurlar bağıran canlar çalar;
Yandaki odama geçtim;
Gölge gibi görünüyor Adalar..

Marmara çarşaf gibi yayılmış, kıpırdamıyor,
Herkes koşuştur, sanki caddeler kayıyor,
Karda şaşırış kumru kuşu,
Dönüp dönüp eşini arıyor;
Kumru da Üsküdar'a âşuk..

Bağırır, gidelim diye;
Feryadın hoşuma gidiyor,
Ağzındaki çöp kime hediye?
Gönümlüz böyle geçiyor;
Çok güzel Üsküdar diye diye..

Düşünsek bulabilir miyiz onu süslemek için
Dünyayı dolış istersen Hindi Çin,
Boşa uğraşma Kâzım;
Doya doya seyrete de açılın için..

Kâzım Narmanlı

AYŞEM

Hani, Ayşemi göreyim diye,
Uzanıverdimi söyle;
Şu bizim babalık köye..
Terleye terleye..
Hiya soluya..
Ah!.. Şu ayağıma pabuç

Yahu! da;
O (eşek kellesi) çarığım
olsa;
Uzanıverdim Geyik Ka-
yasına..

Ayşem söylemişti dayısına,
"Emminin oğlu n'oldu?"
diye..

Gözü yaşlıymış kuzcağım..
Çomuk Memiş:
Eh!.. Demiş de öksürüver-

miş;
"Şehirde kurtlar kaptı onu"
demiş..
K. T.

DONDURMA HAKKINDA

Bestekâr Osman Nihad Akın: "Dondurma iyi şey midir?" sualine şu cevabı verdi:

— Bizim için dondurma iyi bir şey değildir. Zira fi renkler bütün gün balıklar istakozlar, türlü etler, böcekler yerler içerbir. Onların midesi firm gibidir. Dca durmayı cabuk eritir, mah veder. Lâkin bizim midele rimiz ispanak ile terbiye ol mustur. Onun ne kadar ha rareti olur ki dondurmaya galebe etsin. Fakat az yemir ve üzerine su içilirse zarar etmez!..

betin biraz daha yükseltimesini istemişlerdir.

İşveren ise, müessesenin ham madde sıkıntısı çektiğini ve normal çalışmadığını, yakında ham madde beklediklerini ve o zaman istenilen zammı yapabileceğini bildirmiştir.

Sendika temsilcileri, şimdiki kadar bu müesseseye ile dalma anlaşma ile işlerin müs-bet neticeye bağlanmakta olduğunu, bu sefer de yakın zamanda mutlaka bir anlaşma yapılacağına ümit ettiklerini bildirmişlerdir.

GEVEZELİK

Meshur Doktor Johnson bir gün çok geveze bir kadınla görüşüyordu. Sözleri ne ehemmiyet vermediğini anlayan kadın doktora: — Zannedirim, der, siz kadınlardan ziyade erkeklerin meclisinden hoşlanıyorsunuz.

— Hayır, Madam, der. Yamlıyorsunuz. Ben kadın meclisinden çok hoşlanırım. Güzelliklerini, nezaketlerini ve canlılıklarını çok severim. Fakat sükkutları da hoşuma gider.

Nurmetal

(Baştarafı 1 incede)

yüzde 75 nisbetinde zam yapılmasını istemişlerdir.

İşveren, işçilere zam yapmanın hakikaten doğru olacağını beyanla, bunun yüzde 75 nisbeti üzerinde olamayacağını söylemiştir.

Sendika temsilcileri, işçi mümessilleri ile, etrafı ve geniş teklifler ve mükazere neticesinde aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır:

1 — Haftada normal ücret olarak 37 lira ve daha az ücret alan işçilere yüzde 20;
2 — Haftada 37 ile 65 (dahil) lira ücret alanlara yüzde 15;
3 — Haftada 65-85 (dahil) lira ücret alanlara yüzde 10;
4 — Haftada 85-105 (dahil) lira ücret alanlara yüzde 7;
5 — 105 liranın daha fazla alanlara yüzde 5 nisbetinde zam yapılacaktır.

MADEN — 15

Türkiye Maden, Madeni Eşya ve Makina Sanayi İşçileri Sendikası adına Sahibi ve Yürütücü Müdürü: KEMAL TÜRKLER

Teknik Sekreter: İSMET AYŞAR

15 günde bir Cumartesi günleri çıkar.

İhtimal — İktisadi — Fikir — Magazin Gazetesi.

YIL: 1 — SAYI: 10

6 Nisan 1957 Cumartesi
Dizgi ve Baskı: VAKIT MATBAASI

İŞYERLERİNDEN RÖPORTAJLAR

CENNET BİR KÖŞE

İZMİT

Kağıt Fabrikası işçileri her hususta ÜSTÜNLÜK NÜMUNESİ VERMİŞLER

Geçen sayımızda, İzmit Kağıt Fabrikalarından bahsetmiştik. Bu sefer de, müessesede çalışanlardan, çalışanların sendikalarından, teşekküllerinden ve cemiyet olarak gösterdikleri faaliyetlerden bahsedelim.

Müessese işçileri üç sendikaya kayıtlıdır. Sellüloz Sanayi İşçileri Sendikası'nın 2200, Makina Teknik İşçileri Sendikası'nın 200, Klor İşçileri Sendikası'nın 100 üyesi mevcuttur.

İşçiler ve hattâ, müessesede idarecileri ile aralarında o kadar iyi anlaşmışlar ki, onlara hayran olmamak elden gelmiyor. Bu anlaşmanın semerelerine biraz da biz şahit olduk.

Sellüloz Sendikası Başkanı Halit Cansever, Teknik Sendika Başkanı Rezzak Çevik ve gene idarecilerden Sami Özgün, memurlarla gayet samimi temaslarda bulunuyor-

borç vermek suretiyle geniş yardımlar sağlıyor.

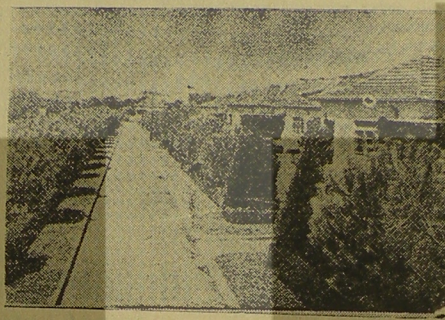
Sempatik işçi liderleri bizlere, yapı kooperatiflerinin yapmakta olduğu şirin işçi evlerini de göstermeyi ihmal etmediler.

Fabrikanın hemen yakınında şirin bir mahalle göz alıyor. Neresi, diye sorduk. Sellüloz Yapı Kooperatifinin yaptığı 37 evlik şirin mahalle "Bayar" mahallesi denilmiş.

Seka Bahçeli Evler Kooperatifinin yapmakta olduğu 42 ev ise, başka bir güzelliğe.

Ev sayısı bakımından rekoru (Sümer Evleri Yapı Kooperatif) kırmış. Kooperatifin inşa etmekte olduğu 68 ev, büyük bir mahalle teşkil ediyor.

Gezdik ve sanki evler bizimmiş gibi, iftihar bile ettik. Ne de olsa, içerisinde işçi dostlarımız ve kardeşlerimiz oturacak. Ve belki bir gün Tanrı nasip ederse, bu evler-

İşçi evleri...

dar az hasta vardı.

Mübalâğasız denilebilir ki; hususi hastahanelerden bile üstün bir hastahane. Bu hastahane yanında aynı sigortanın İstanbul'daki hastahanelerine, hastahane demek bile güç olacak.

Demek ki, istenilir ve elbirliği ile çalışılırsa, olabildiğince ve her şey mümkün. Sevincten âdeta gözlerimize yaşırdı. Bir taraftan sevinirken, diğer taraftan İstanbul hastahane ve dispenserlerini hatırlayarak üzüldük.

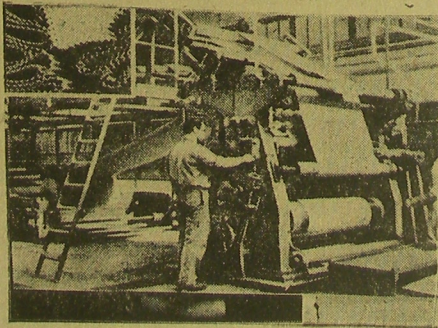
Kendilerini her hususta tebrik etmemek elden gelmedi.

Hayatımızdan gayet memnunuz diyorlardı. Yalnız, Çöl yürüşü işi 11.400'ü aşmış, ekindeki Deniz Fabrikalarında da unutmuyorlardı. Göçük Deniz Fabrikalarında çalışan 700-800 işçi İzmit'te oturmuş.

Bu işçiler, sabah ve akşam iki vapur vasıtası ile nöbetleşe taşınyormuş. Fakat vesait kâfi gelmediğinden, işçiler ve yolcular izdiham halinde, çok zaman ayakta seyahat ediyorlarmış. Bir tek arızaların kısa zamanda halledileceğini tahmin ediyorlar.

Kötü bir otobüsle, bu şirin ve ılık işçi yuvasından ayrılırken, içimizde bir garipseme çökmüş, ağlamaklı olmuştuk. Ve fakat, memnun ayrılıyorduk.

MADEN - 15

Karton makinası: İzmit Kağıt Fabrikası tesisleri muazzam makinaları ihtiva etmektedir. Resimde, bunlardan birini görmek tesiniz...

Bizde başka Memleketlerde GREV HAKKI

"Demokrasi prensiplerine uygun bir siyasi rejime mülk olduğu söylenip de, grev hakkının tanınmadığı tek memleket Türkiye'dir."

(Forum'dan)

Dr. Cahit Talas

1 — Bundan önceki bir incelemede, bizde ve başka memleketlerdeki sendika hürriyetinden bahsetmiştik. Grev hakkı mevzuunda böyle bir mukayesinin yapılması mümkün değildir. Çünkü grev, memleketimizde hâlâ tanınmamış bulunan bir hakktır.

Grev hak ve hürriyeti üzerinde ısrar etmek lazımdır. Zira, grev hakkının tanınmaması olduğu memleketlerde en geniş sendika hürriyeti fazla bir mânâ ifade etmez. Çünkü sendikanın esas fonksiyonu,

kollektif müzakere ve mukavele etrafında toplanır. Diğer bütün faaliyetleri tâlidir ve sosyal politika içinde büyük bir ehemmiyeti haiz değildir. Binaenaleyh, sendikalar kanununun tâdil veya tamamen değiştirilmesine çalışıldığı günlerde, grev hakkı ve bu hakkın bir önüne geçilmesi zarurati üzerinde durmak gerekmektedir.

Grev hakkının mevcut olmadığı memleketlerde, sendikaların kollektif mukavele aktedebilmeleri hemen hemen mümkün olmadığından, işçiler her şeyi mevzuattan bekler. Böyle bir durum, sendikaların kolayca hükümet teşiri ve nüfuzu altına düşmesini mümkün kılar.

Sendika hürriyeti en geniş bir ölçüde tanınmış olsa dahi, grev hakkının tanınmaması ve bununla birlikte kollektif mukavele aktinin imkânsızlığı sendikaların gelişmesine müsaide bir zemin teşkil etmez.

Böyle bir sistem içinde işçiler, haklarının ve menfaatlarının korunmasını devamlı olarak mevzuattan beklediklerinden sendikalarla girmekte bir fayda mülâhaza etmezler; ekseriya sendika dışında kalırlar.

Binaenaleyh, grev hakkının tanınmaması, sendikaların kuvvetlenmelerine, grev fonları tesis etmeleri şartına bağlamak isteyenler, bu şartların hiç bir zaman tekevvün edememesi gibi bir durumla karşılaşabilirler.

Diğer taraftan, sosyal politika tarihi tetkik olduğunda zaman görülmektedir ki, grev hakkı hiç olmazsa fiilî olarak, sendika kurma hak ve hürriyetine takaddüm etmiştir.

Grev hakkı koalisyon hakkı ile birlikte doğmuştur. Kanunlar, bu hakkı bilâhare tam zım etmişlerdir. Binaenaleyh, grev hakkı, sendikalar iyice geliştikten sonra tanınmalıdır tezi, bu hakkın tarihi seyrine uymamaktadır.

Ötedenberi, memleketimizde grev hakkının tanınmaması isteyenlere karşı ileri sürülen bir mütalea vardır. Bu, işgücünün bol ve kalifiye işçinin az olması dolayısıyla, işverenin, grev yapan işçilerin yerine kolayca işçi bulabileceği mülahazasıdır.

Böyle bir görüş ve argüman, modern grev hukukuna ve nazariyesine uygun değildir.

dir. Zira, bugünkü grev hukuku ve nazariyatı, grevin mukaveleye nihayet vermediğini kabul etmektedir. Grev halinde bulunan işçilerin, işverenle aralarındaki hukuki bağlar sona ermemektedir.

Mesru, kanunî ve kollektif iş mukavelelerine uygun olarak ilân edilen grevlerde, mukavelelerin ancak tâlik edildiği kabul olunur. Su halde, işverenin, grev yapan işçileri güçlük çekmeden ramplase edebileceği mülahazasının hiç bir hukuki kıymeti yoktur. Bir umacı olmak vasfından ileri gidemez.

2 — Grev hak ve hürriyetinin tanınmış olduğu hiç bir memleket, ilerlemek ve kalkınmak imkânlarını kaybetmemiştir. Uzunmı kültür seviyeleri ve iktisadi durumları bizimkinden pek farklı olmayan memleketlerin kalkınma gayretleri, bu hakkın mevcudiyetinden ötürü sektöreye uğramamıştır. Sendikalarımızın, bu hakkı suiistimal edeceklerini düşünmek, inandırıcı bir sebebe istinad edemez.

Böyle bir iddia, demokratik bir sistemin memleketimizde yürütülemeyeceğini ileri sürmeye benzer. Eğer demokratik ana hak ve hürriyetleri memleketimizde gerektiği gibi verilemediyse, bunda, büyük halk kütlelerinin kabahtatı yoktur.

Türkiye'nin faal bütün siyasi partileri, ana programlarında grev hakkının tanınması zarureti kabul etmişlerdir. Binaenaleyh, prensiplerinde aynı zemin üzerinde bulunmaktadırlar. Hazırlanacak bir kanun tasarı, ister iktidarda bulunan partiden, isterse muhalefetten gelsin, bir müzakere zemini teşkil edebilir.

Sendika hürriyetinin hakiki mânâsını iktisap edebilmeleri ve sendikaların yalnız bir derleşme cemiyeti durumundan kurtulabilmeleri için grev hak ve hürriyetinin tanınmasında gecikmemek gerekmektedir. Eğer gaye, bir memleket içinde yaşayan halkın bütününün refahını ve millî gelirinin adil bir tarzda dağılımını sağlamak ise, buna lüzum vardır.

3 — Yukarıdaki umumî mülahazalardan sonra, grev hak ve hürriyetinin başka memleketlerdeki durumunu inceleyebiliriz. Bu incelemede de Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının sendika hürriyeti mevzuunda hazırlamış olduğu ve Mc Nair Raporu adıyla tanınan rapora istinad edeceğiz.

Derhal ilâve edelim ki; sendika hürriyeti ile grev hak ve hürriyetinin birbirine ne derecede bağlı olduğu, Mc Nair Raporunun muhtevassından derhal anlaşılmaktadır. Rapor esas itibarile sendika hürriyeti konusunu incelemektedir. Fakat, grev hakkı tanınmaksızın tam mânâsile sendika hürriyeti olamayacağı mülahazası, muhtelif memleketlerde grev hakkının da incelemeesini zarurî kılmıştır.

Kollektivist bir iktisadî sisteme mülk memleketler dışındaki, grev hakkının tanınmadığı ve mutlak olarak yasak olduğu memleketler, Türkiye ve Portekiz'dir. Portekiz için böyle bir yasak anlaşılabilir. Çünkü bu memleket, kendine has ve korporatif bir diktatörlük sistemine göre idare olunmaktadır.

Su halde, demokrasi prensiplerine uygun bir siyasi rejime mülk olduğu söylenip de, grev hakkının tanınmadığı tek memleket, Türkiye'dir. Güney Afrika Birliğinde yalnız Afrikalı işçiler grev hakkından mahrumdurlar.

(Sonu var)

Şakir Zümre Fabrikasında işçiler Aş Ocağı kurdular

Sütlüce'de kurulu Şakir Zümre Madeni Esya Fabrikası işçilerinin senelerdir devam eden bir yardım sandığı vardır. Daha doğrusu, buna, biriktirme sandığı demek lazımdır.

Bu sandıkta, işçilerin her ücret almada verdikleri meblağ birikir ve sene sonunda binlere bâlig olur. Ve sene sonunda her işçinin hesabında biriken para, işçilere iade edilir. Bu biriken para ile işçi, yıl sonunda bir derdini görür.

Sandık, bu seneye kadar ancak işçilere borç vermek suretiyle faydalı olabilmştir. Halbuki bu sene, sandık idarecileri, sandıkta biriken para ile, işverende bir aş ocağı kurmuşlar ve arkadaşlarına daha faydalı olmayı düşünmüşlerdir.

Artık işçiler, açgöç, bakı, manavî olmayan bir bölgede kuru ekmek yemekten kurtulmuşlar, kendi paraları ile pisirlen sıcak yemeğe kavuşmuşlardır.

Ayrıca işveren, yer, mahrakat ve yemek takımları vermek suretiyle, işçilerin bu hayırlı teşebbüsünde yardımcı olmuştur.

İşin idarecisi ve Türkiye Maden - 15 Sendikası'nın Hacıoğlu Semt Şubesi Reisi Nafi Metelli:

"İlk günlerde biraz güçlük çekti. Hattâ ümitsizlik verecek derecede iş ters gidiyor ve belki zarar bile edilebilir. Fakat işimiz ayağa girdi. Ve bugün az da olsa, kâr bile ediyoruz. Arkadaşlar böylece hem ucuz yemek yiyor ve hem de sandıkta paraları nisbette kârdan hisse alıyorlar. Bu sebeple, büyük bir vicdan huzuru içerisindeyim."

demektedir.